

Læsø

Læsø

slægts- og kulturhistorie

Hvorfor blev det Læsø

Læsøs historie

Læsø og slægt - navneforskning

Administration og arkivalier

Historie som kan ses på Læsø i dag

- Læsøs historie

Samling af flintredskaber fundet på Læsø

Skrabere

Dolke
dolketid

Pilespids
grubekeramiske
kultur

Forarbejde
til dolk

Pilespids
dolketid

Kornsegl
dolketid

Pilespidser

Økseplanker

Flækkeblokke
grubekeramiske
kultur

Do uoe de keiser mit gro
dat deme rike. I 23 den
ner hochne to wischilde ho

vnde uueflo kume danne

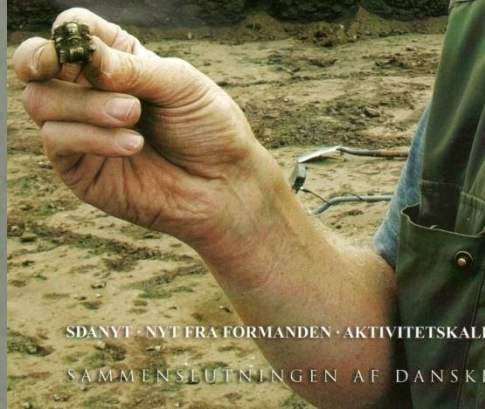
Fund & Fortid

ARKEOLOGI FOR ALLE

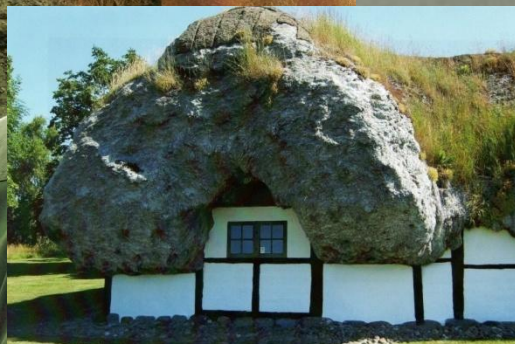
NUMMER 1 · 2010

MIRAKLET I LEJRE

SDANYT · NYE FRA FORMANDEN · AKTIVITETSKALE
SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE

Tangtaget har været et kendetegn for Læsø, helt tilbage i middelalderen. Museumsgrådens ældste dele kan, iflg. gamle dokumenter, spores tilbage til 1629.

ER DET DEN RIGTIGE KNUD?

Læsø segl blev brugt af de menige læsøboere, når de henvendte sig til øvrighederne, der for Læsøs vedkommende fortrinsvis var kongen og Domkapittlet i Viborg.

Oprindelsen af seglet er usikker. Nogle mener, at der på et tidspunkt blev oprettet et Sankts Knuds Gilde på øen, på samme måde som det skete i andre egne af landet og i Sverige. Oprettelsen af dette Sankt Knuds Gilde skulle være sket i 1300-tallet, hvilket ornamenteringen på seglet også indikerer. Men det er usikkert, ligesom det er uvist, hvem der har bekoslet fremstillingen.

Læsø-seglet blev brugt i flere hundrede år. I læsøboernes natur lå der en vis rebelskhed, som gav sig udslag i henvendelser til øvrighederne, hvis de ikke kunne komme overens med birkedommeren og landfogden, som var øvrighedernes repræsentanter på øen. Med de menige læsøboeres segl nedest på skrivelserne fik disse et mere formelt præg.

Seglet blev på øen indtil 1894, hvor Nationalmuseet købte det for 25 kr. af det daværende sogneråd. Læsø fik ved samme lejlighed en kopi af seglet. Men denne kopi er desværre blevet væk.

Er det den rigtige Knud?

Jeg har ofte undret mig over den tvetydighed, der er i Læsøs tidlige historie. Her tænker jeg på den historiske periode, hvor Læsø blev befolket.

Den ene del af historien går ud på, at Cisterciensermunkene fik Læsø foræret af kong Valdemar den Store og derefter tog øen i brug. Den anden del af historien er om kong Knud den Hellige, eller Sankt Knud, som efter sigende er afbildet på Læsøs segl, og derfor må have haft en tilknytning til øen på en eller anden måde.

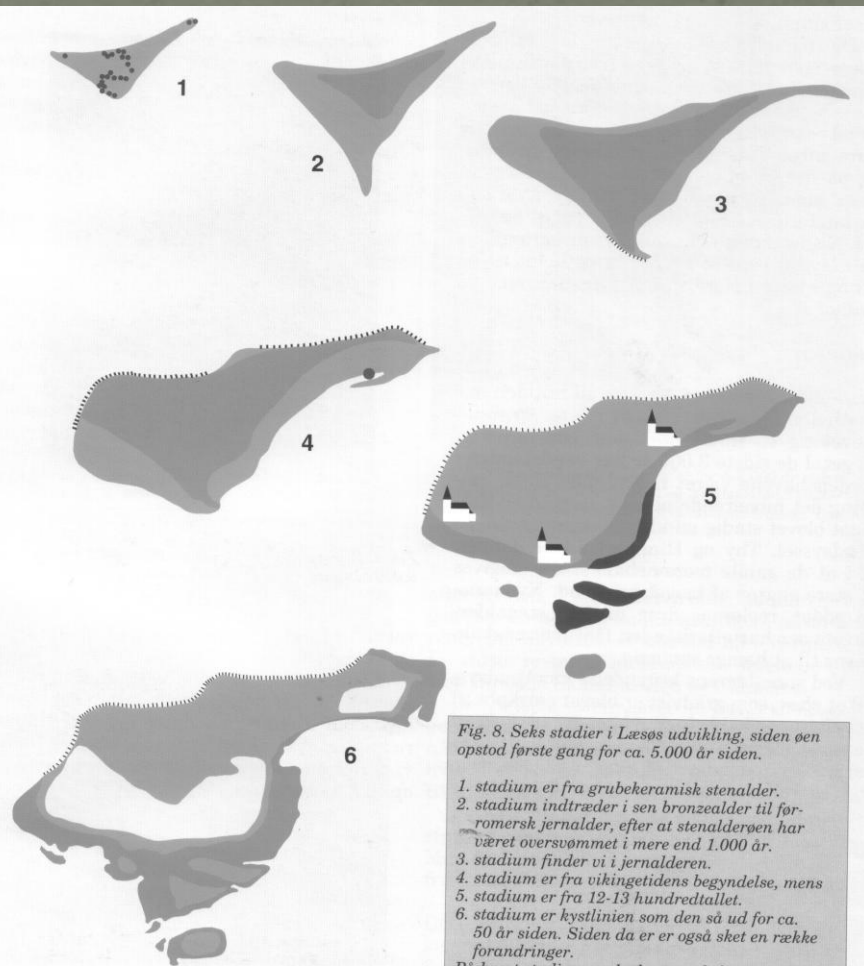

Fig. 8. Seks stadier i Læsøs udvikling, siden øen opstod første gang for ca. 5.000 år siden.

1. stadium er fra grubekeramisk stenalder.
2. stadium indtræder i sen bronzealder til førromersk jernalder, efter at stenalderøen har været oversvømmet i mere end 1.000 år.
3. stadium finder vi i jernalderen.
4. stadium er fra vikingetidens begyndelse, mens
5. stadium er fra 12-13 hundredtallet.
6. stadium er kystlinien som den så ud for ca. 50 år siden. Siden da er der også sket en række forandringer.

På hvert stadium er de daværende kystzoner indtegnet.

Punkterne på 1. stadium viser fundsteder for redskaber m.m. fra grubekeramisk stenalder.

Punktet på 4. stadium viser beliggenheden af en Jernalderhavn, 5. stadium viser beliggenheden nær stranden af middelalderkirkerne i Vesterø, Byrum og Hals.

De brune områder viser beliggenheden af saltsyde-rier. De gule områder på 6. stadium viser beliggenheden af landbrugsområder.

Pastor Ravnkilde Møller, stående, betragter her sammen med murer Peder Christensen, Vesters, det makabre, men ikke desto mindre interessante, fund.

Under restaureringen af Byrum kirke i 1959 gjorde man et makabert fund. Da man brød gulvet op i kirkens søndre side, afslørede et stort antal ligkister, stablet i lag. Det drejede sig om 75 bannrekister; den ældste, der blev drævet op, var fra sidste halvdel af 1600-tallet. Det var ikke ualmindeligt, at kirker i sin tid blev brugt til gravpladser, oplyste daværende præst ved Byrum kirke, Ravnkilde Møller, derimod havde man ikke set dem stablet helt op under gulvet.

ERER STOD
HALS KIRKE
INDTIL CA. 1730.

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 – 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

Fiskeri

Strandinger

En Havn Udkugstørdet i Byrum Løse

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 - 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

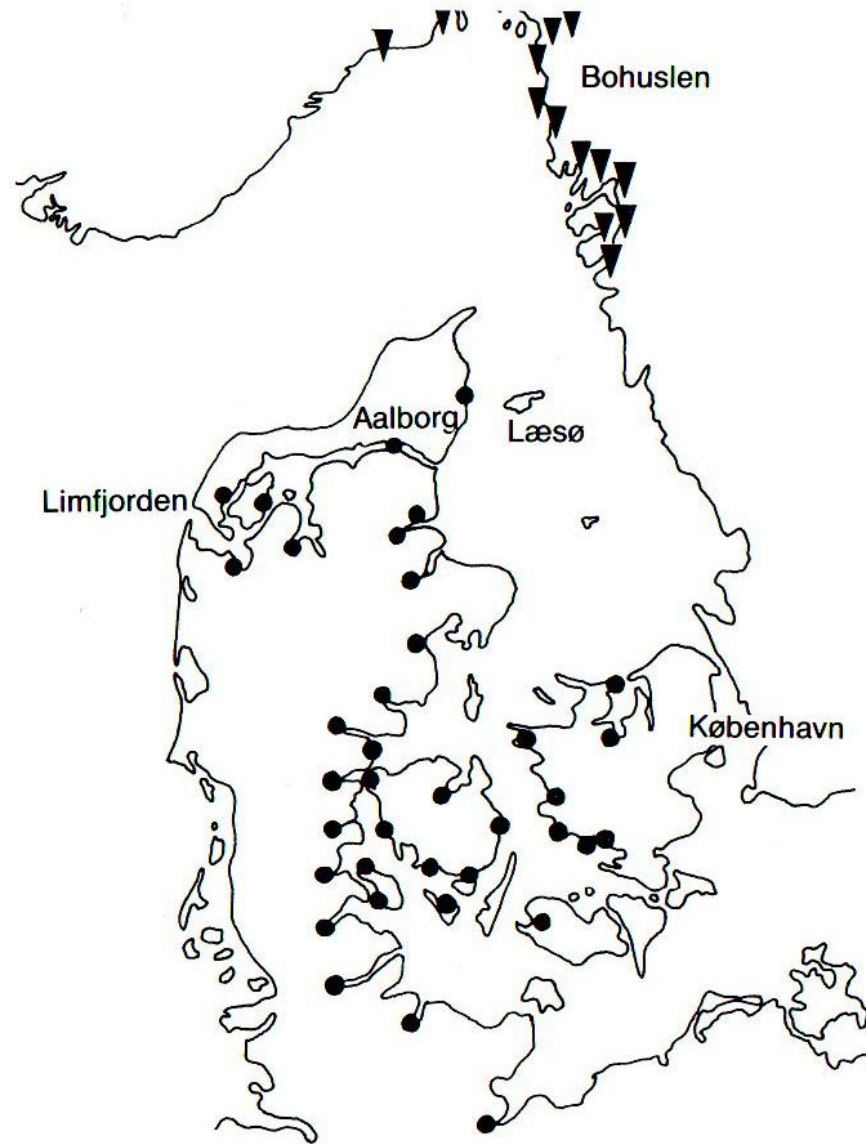

Fiskeri

Strandinger

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 - 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

Fiskeri

Strandinger

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 – 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

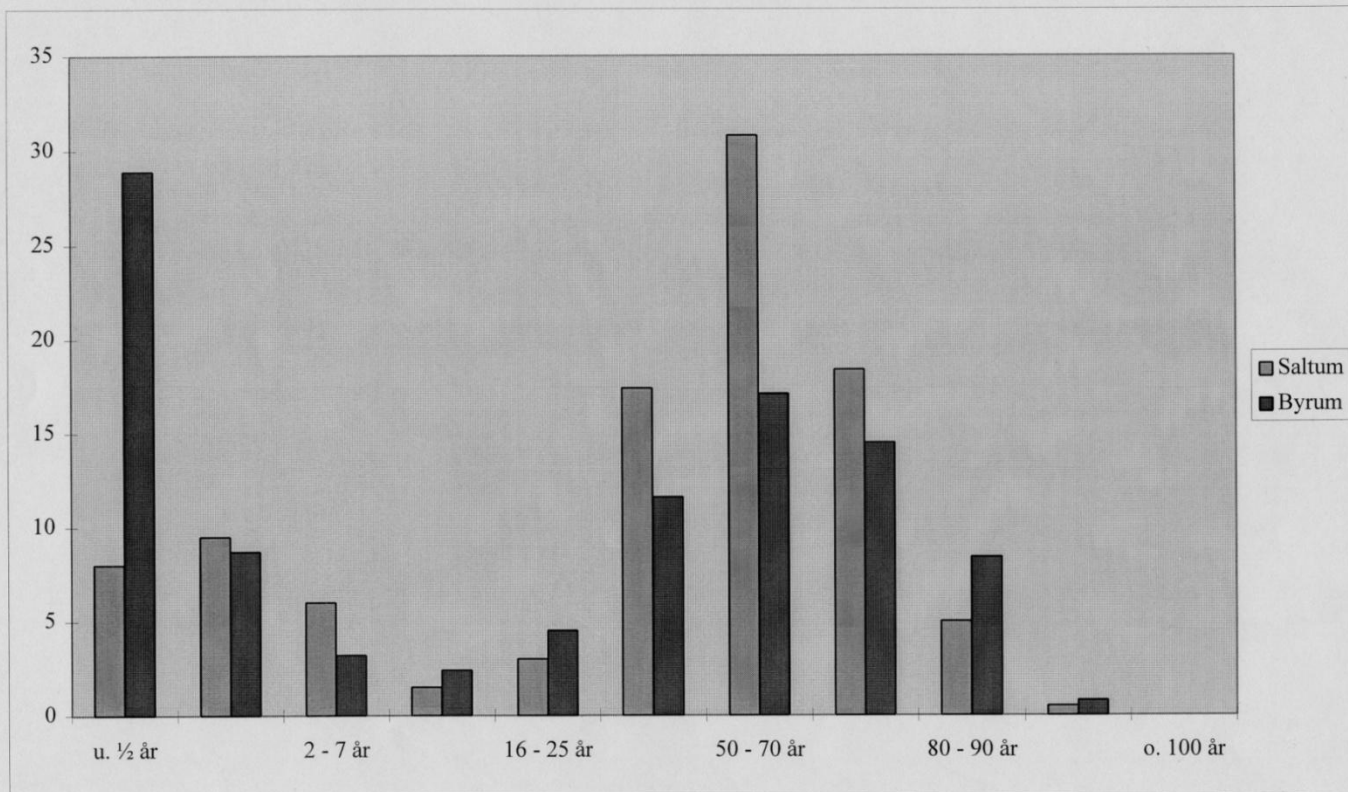

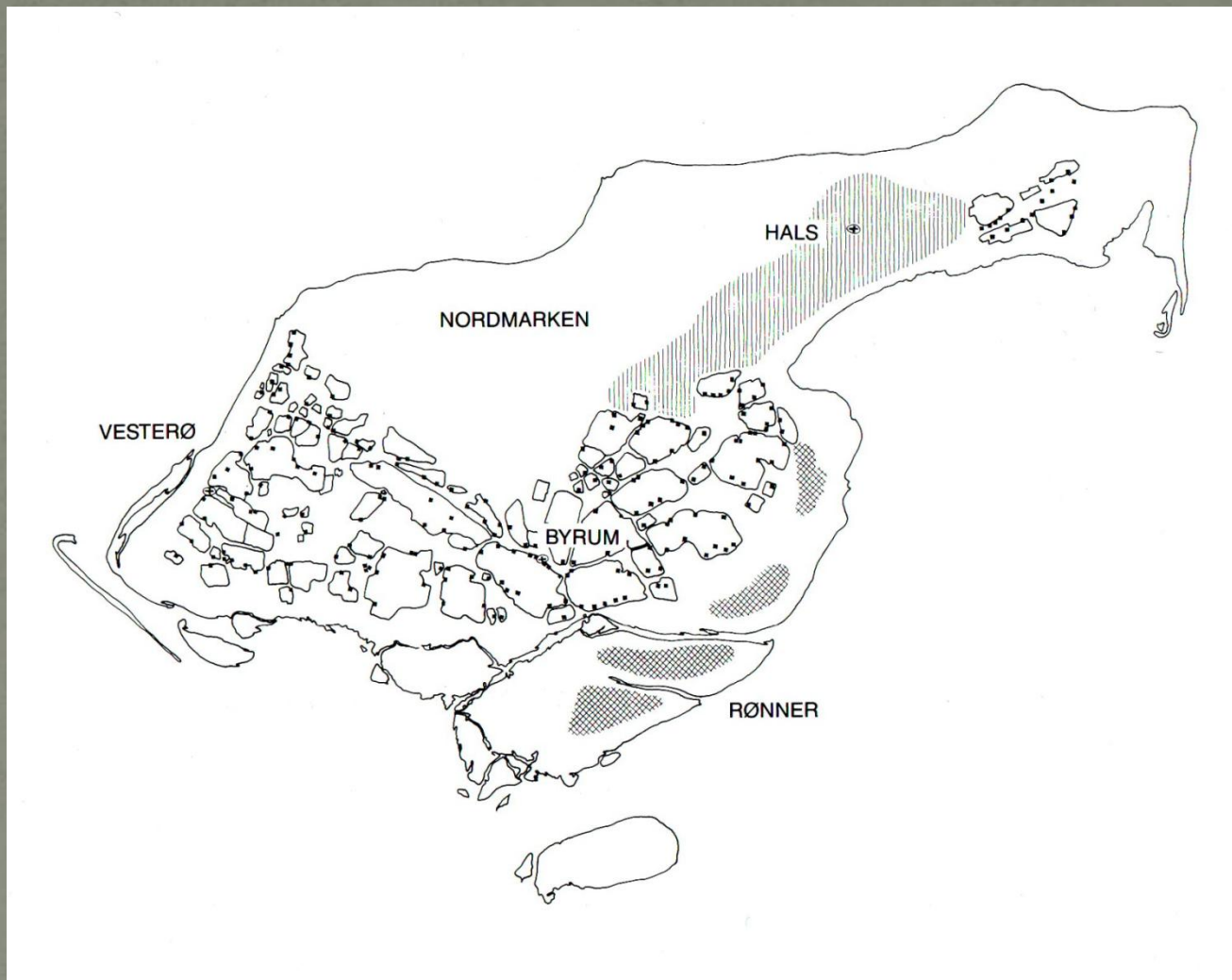
Fiskeri

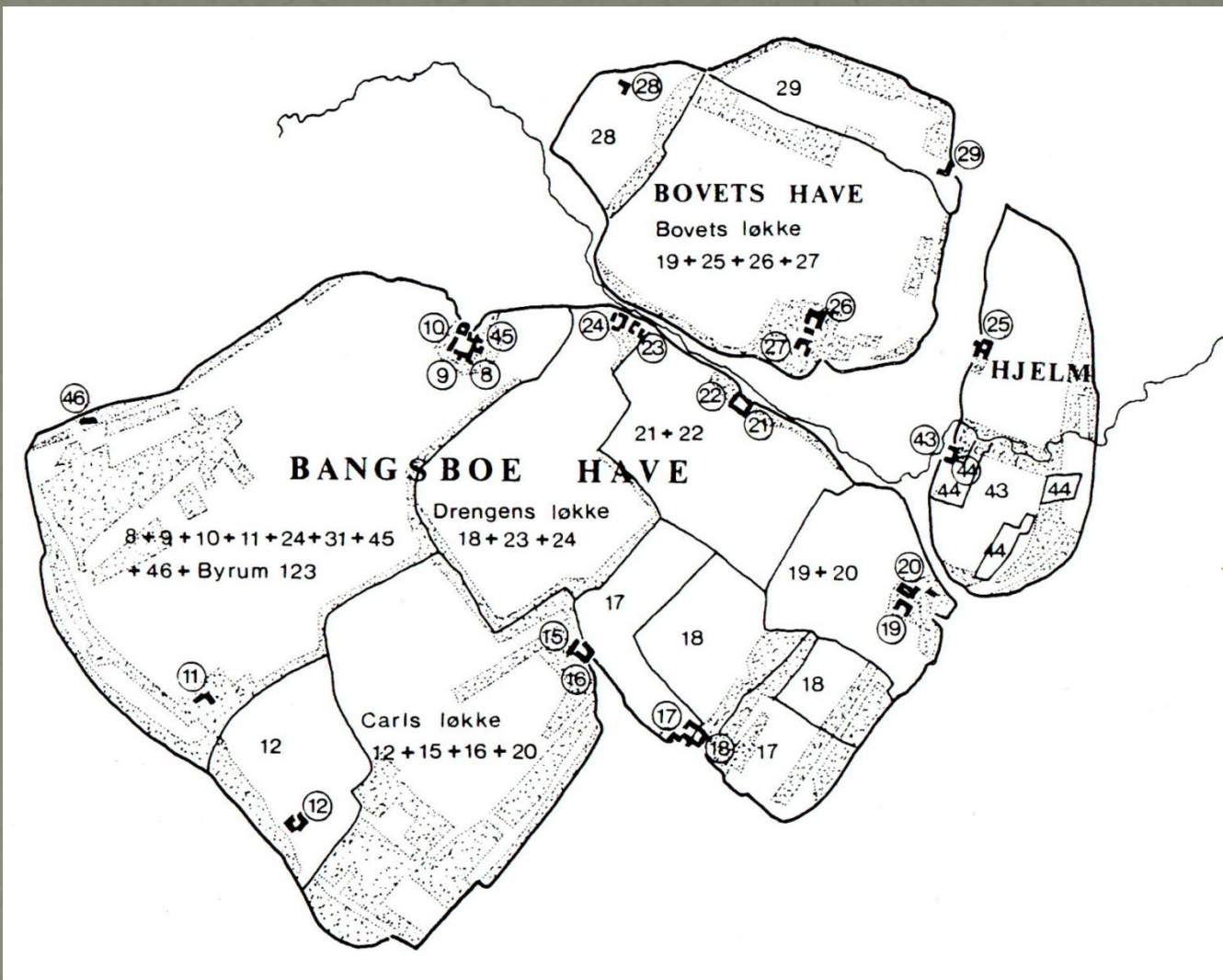

Strandinger

En Pige fra Læsø

Une fille de l'isle de Læsø.

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 - 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

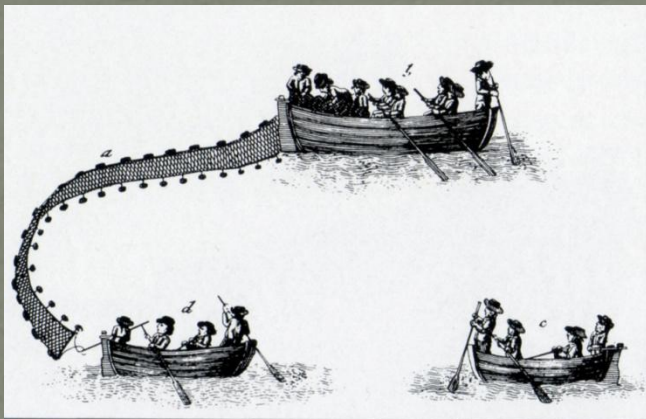

Fiskeri

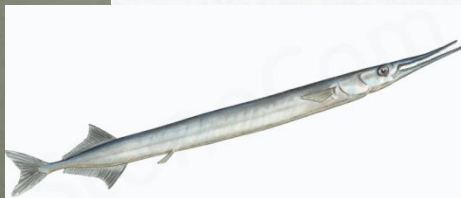
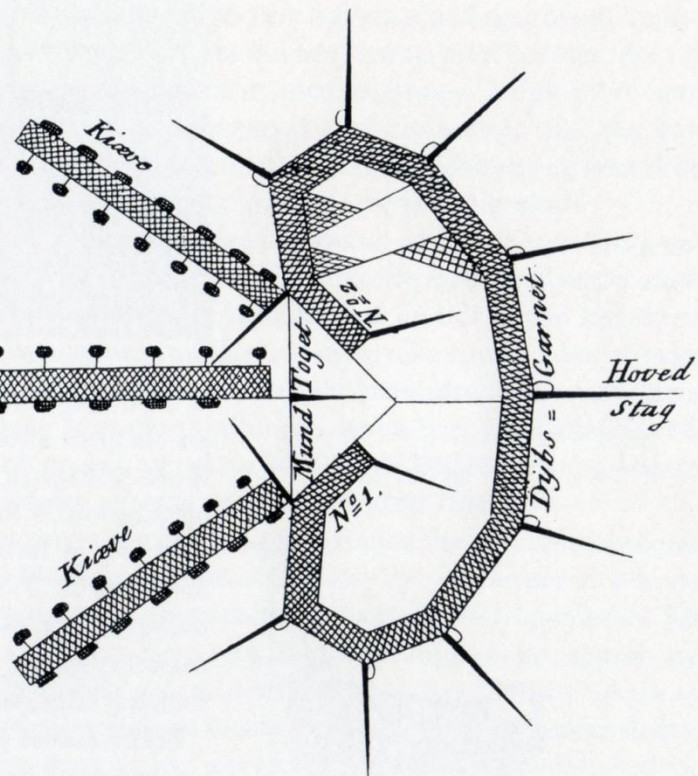
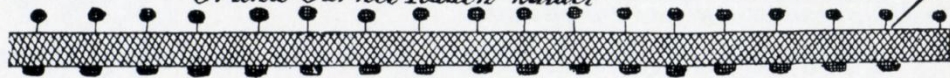

Strandinger

Grund Garnet-Raaen kaldet

Erhverv på Læsø igennem tiderne

1200 – 1300 – 1400 – 1500 – 1600 – 1700 – 1800

Saltperioden

Skudefart

Forhyring

Landbrug

Fiskeri

Strandinger

STRANDINGER VED LÆSØ
I PERIODEN 1780-1800

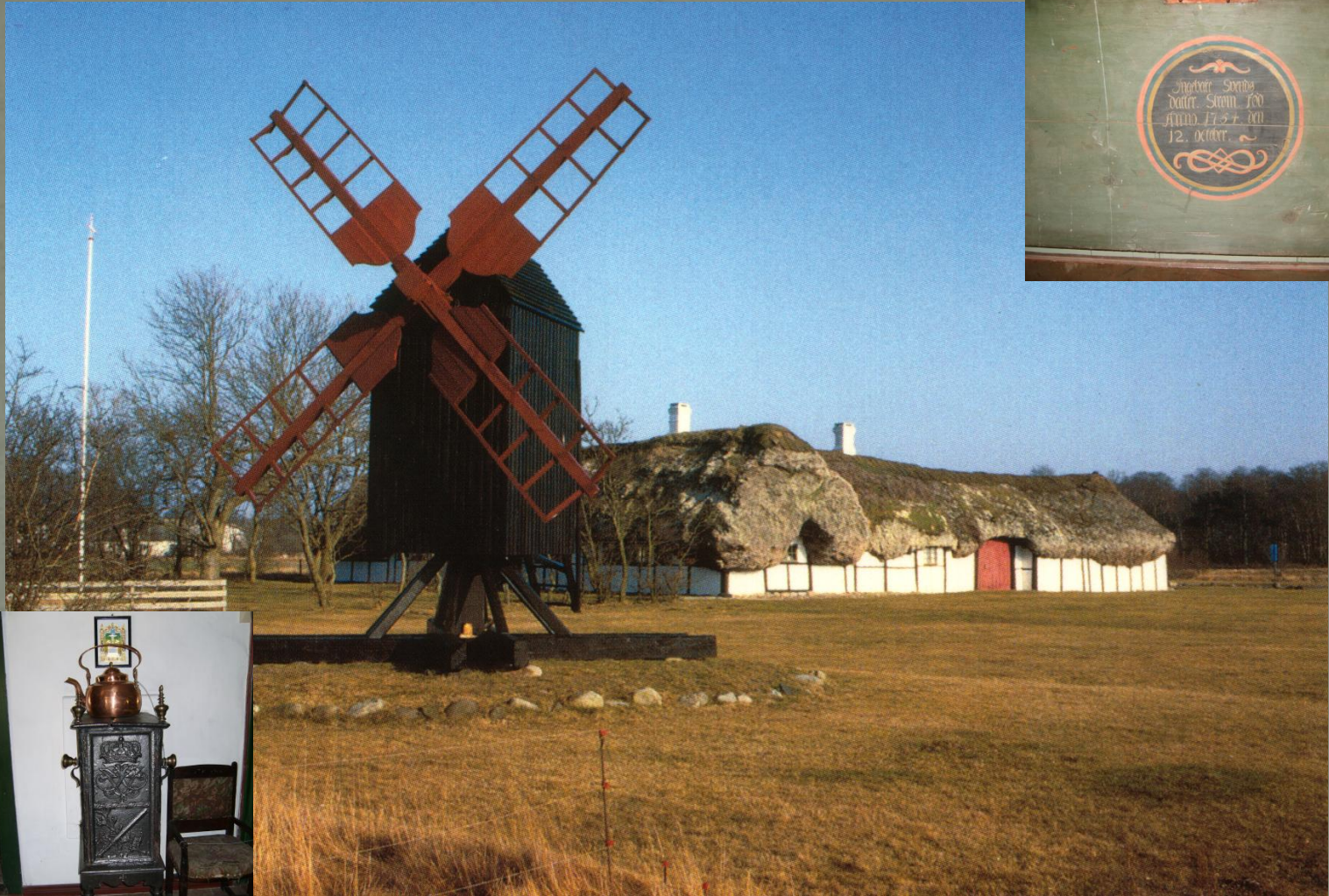
1780	☒ ☒ ☒ ☒ ☒	5
1781	☒ ☒ ☒ ☒	4
1782	☒ ☒	2
1783	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	8
1784	☒ ☒ ☒ ☒	4
1785	☒ ☒ ☒	3
1786	☒ ☒ ☒ ☒	4
1787	☒	1
1788	☒ ☒ ☒ ☒ ☒	5
1789	☒	1
1790	☒	1
1791	☒ ☒ ☒	3
1792	☒ ☒ ☒	3
1793	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	7
1794	☒ ☒ ☒ ☒	4
1795	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	9
1796	☒ ☒ ☒ ☒	4
1797	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	6
1798		0
1799	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	6
1800	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	6
IALT		86

*Tegning efter Skalk 4/1967 med Bing 1802
som kilde.*

- Læsøs folkedragt

- Læsøs tanghuse

- Navnehistorie

Navne på Læsø

Lars Bertel(sen)

Lars Eliassen (Poulsen)

Poul Søren(sen) søn af Jacob Henric

Mads Lauridsen Lovskobach og M.L. Hautorn

Margrethe Sørensdaughter Himmerig og M.S. Putten

Niels Ollesen Hautorn og N.O. Skrædder

- Beskrivelse af enkelte familier
 - Jørgen Børum Poulsen
 - Christen Melchiorson Cortsen
 - Laurids Lauridsen Melchiorson

- Jørgen Børum Poulsen og familie
 - Jørgen Børum Poulsen (Jørgen Pyh)
 - Ane Kirstine Christensdatter
 - Sønnen Poul Jørgen Jørgensen
 - Maren Bjørnsdatter Jørgensdatter
 - Maren Bjørnsdatter Jørgensdatter
 - Else Bjørnsdatter Jørgensdatter

N° 34

Liste
over Skolekommissioner og andre Skolefolk for Jule 1888

N ^o	Navn	Stilling	Sted	Beløb
9.	Anders Knudsen	8 ^e	Jul.	48 ⁷²
16.	Jørgen Christensen	8 ^e	Maj	24
33.	J. M. Madsen	4.	Maj	12
19.	Jens Christensen	11.	Jul.	66
41.	Danial Nilsen	11.	Jul.	66
				I alt 219 ⁷²

Kontor for Skolekommissioner og andre Skolefolk
Kontor for Skolekommissioner og andre Skolefolk

11. Decbr. 1888

Nota

for Hr. Affektionsmand Jørgen Rønnens Paulsen
fra Dr. Brarup. K.H.

Debet

1888	Lygebesøg (Taxi) 19. Aug.	4
	14 Brokbin	6
	Falk	10
		"

Indtægter

	1888	1887	1886
Transport	36 ⁷²	186	20
Andet indtægt			
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			11
Udførelse Læse- og Kalkulation	8		8
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			8
Andet indtægt	16	8	8
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			16
Læse indtægt			12
Paulsen			16
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			16
Læse indtægt	8		8
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			8
Læse indtægt			32
Heri indtægt for Skolekommissioner og andre Skolefolk			16

The Bacchus Marsh Express.

Established 1866.

SATURDAY, August 17, 1918.

DEATH.

JOHNSTON.—On 14th August, at Sydney street, Bacchus Marsh, Paul Simon, beloved husband of Susanah, and dearly loved father of Mrs. W. H. Eddy (Port Melbourne), John (Brunswick), Mrs. T. Manly (Bacchus Marsh), Mrs. Cuff (Port Melbourne), and the late William (of Officer) in his 88th year.

JOHNSTON.—On 14th August, at Sydney street, Bacchus Marsh, Paul Simon, the dearly loved grandfather of Mrs. G. H. Sutton.

One by one the old pioneers are leaving us. The latest to be added to the list being Mr. Paul Simon Johnston, who died on Wednesday last, in his 88th year. He was a Dane, having been born at Lassa, Denmark, on 3rd Jan., 1831, and came to Australia in the ship "Charles Croker," arriving in Bacchus Marsh in 1853, where he has resided ever since, a period of 65 years, so can be looked upon as one of the oldest residents. Mr. Johnston was married in Bacchus Marsh to Susanah Hamilton on 7th May, 1863, by the late Rev. James Scott. The old couple celebrated their golden wedding on 7th May, 1913. His widow, one son and three daughters survive him, also 19 grand-children and one great grand-child. His son William was killed in Action on 12th Nov., 1916. The late Mr. Johnston possessed all the industrious characteristics of his race, and when he first came to the district worked for the late Mr. Geo. Cox and later for Mr. Sinclair Murray. He and "Sandy" Munro, with "Bob" Eulam, afterwards took a contract for splitting the posts and rails and fencing the racecourse; and, with the late John Condon, he carted from the Bald Hill quarry the first freestone for the Presbyterian Church and the Mechanics' Institute. In later years he followed farming pursuits on his property in the vicinity of Lyle's creek. The funeral took place on Thursday, at which the Rev. B. Williams officiated.

TELEGRAMS TO HEAD

Sir,
I have the honor to submit a Memorial for Letters of Naturalization, and beg to request that it may be laid before His Excellency the Governor as early as convenient.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

Paul Johnston

The Honorable
The Chief Secretary.

MEMORIAL FOR LETTERS OF NATURALIZATION.

To His Excellency the Most Honorable George Augustus Constantine, Marquis of Normandy, Earl of Mulgrave, Viscount Normandy, and Baron Mulgrave of Mulgrave, all in the County of York, in the Peerage of the United Kingdom; and Baron Mulgrave of New Ross, in the County of Wexford, in the Peerage of Ireland; a Member of Her Majesty's Most Honorable Privy Council; Knight Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George; Governor and Commander-in-Chief in and over the Colony of Victoria and its Dependencies, &c., &c., &c.

The Memorial of *Paul Johnston*
of *Bacchus Marsh*, in the Colony of Victoria:

Respectfully sheweth—

1. That your Memorialist's name is *Paul Johnston*

2. That he is *fifty* years of age.
3. That he was born at *Leese, Denmark*
4. That he is by occupation a *Farmer*
5. That on the *Seventh* day of *May* in the year *1857* he arrived in the Colony of Victoria by the ship *Charles Croker* from the Port of *London* in *England* and that he has ever since his arrival, being a period of *over twenty* years, been a resident in said Colony of Victoria.

6. That he is desirous of permanently settling in the said Colony, and of being naturalized therein.

Your Memorialist, therefore, prays that your Excellency may be pleased to grant to your Memorialist Letters of Naturalization, under the Act of the Parliament of Victoria numbered 236, subject to the provisions therein contained, and subject also to such conditions as your Excellency may consider necessary or advisable.

And your Memorialist will ever pray.

Paul Johnston

Dated the *Eleventh* day of *December* A.D. 187*9*

[OATH.]

* Name in full and residence.

* Name.

* Age.

* Place where born—town, village, or hamlet, & country.

* Occupation.

* Time of arrival in colony.

* Ship's name, port, and country.

* Time of residence in colony.

* Signature in full of applicant.

- Christen Melchiorson Cortsen og familie
 - Christen Melchiorson Cortsen
 - Margrethe Mortensdatter Brems
 - Melchior Christensen Cortsen
 - Og andre børn

AB
697
ER
30

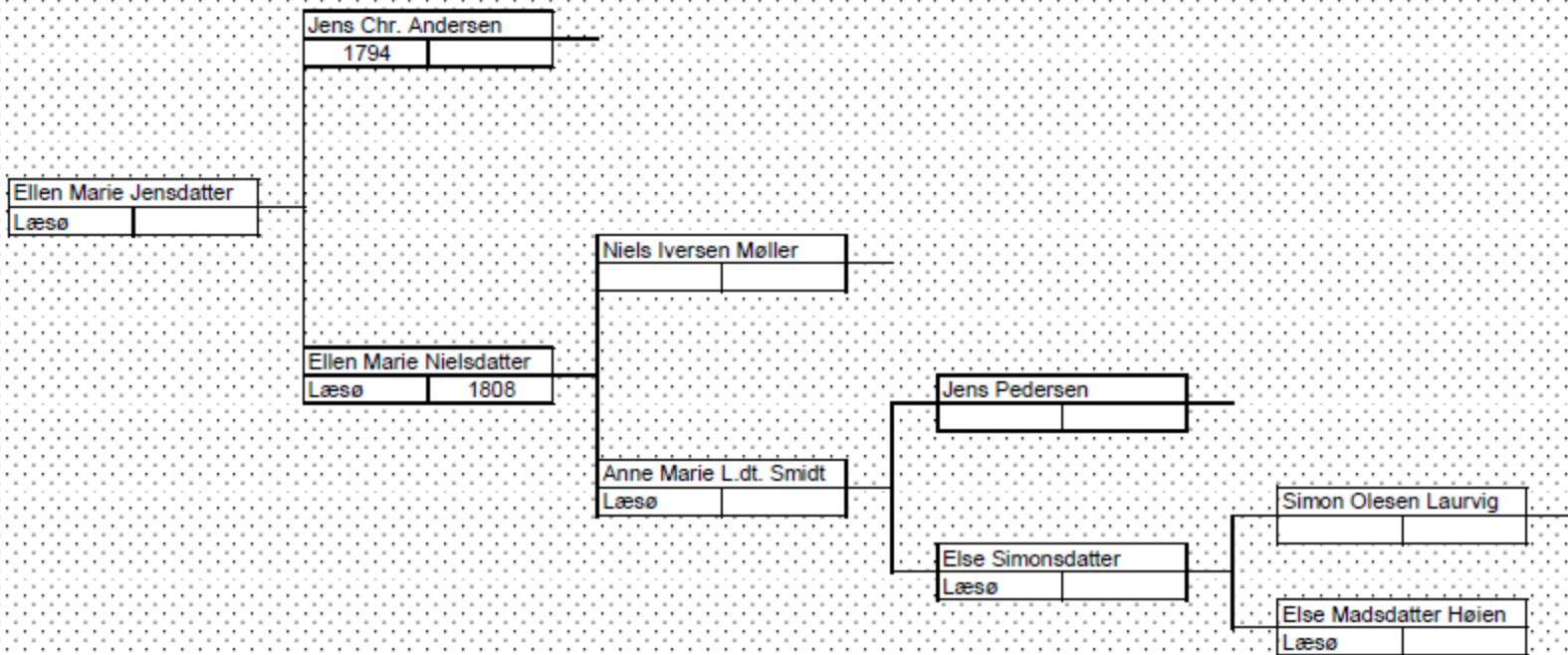
- Laurids Lauridsen Melchiorson og familie
 - Laurids Lauridsen Melchiorsons efterladenskaber.

- En anden forbindelse til Læsø

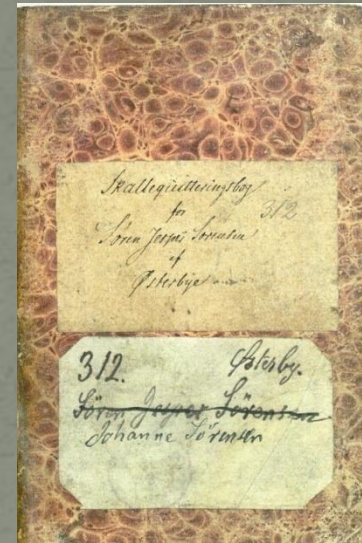

- Administration og arkivalier

Lokalarkivet på Læsø

- Kommunale journaler fra 1842
- Kommunale papirer fra 1842
- Skattekvitteringsbøger
- Indsamling til kanoner fra 1762
- Udskiftningsdokumenterne fra 1850-1855
- Og andet

- Herreder og birk
 - Børglum Herred
 - Horns Herred
 - Dronninglund Herred
 - Nørvang Herred
 - Læsø Birk

Aarhus Politis

No. 821
1915.

Chr. Julius Larsen

POLITIMESTEREN I KØBSTADEN AARHUS

Signalement. GJØR VITTERLIGT: *Nej*

Alder *1/6 1894*

Fødested *Løjt*

Sprog *dansk*

Værelse *no. 11*

Boplykke *no. 11*

Haar *lylbrunt*

Ojne *blaa*

Underskrift

Chr. Julius Larsen
Særkjende

Mr. Politimester

Christian Julius Larsen

agter nu at reise her fra Staden til

England og tilbage

Men gjensidige Besjæring er til Alts
og Enhver, hvem bemeldte Rejsende maatte
forekomme, at de haaver paa denne Reise
ubændret ville lade fordes.

Aarhus Politikammer, den 11 Oktober 1915.

Lydlig i 12 Maaneder.

Betalt: 6 Kr.

Anglaek
Kammeret
Politimesterens

- Jordebøger
- Boel, græsset og inderste
- både 4 og 5 og 6 individer eller fam. i et Boel i 1680
- 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655
- 1662, 1663, 1671, 1675, 1679, 1683
- 1735, 1750

- Historie på Læsø i dag:
 - Museumsgården
 - Hedvigs hus
 - Tanghuse i Østerby
 - Kirkerne
 - Hals kirkedør
 - Epitafier og gravmonumenterne i og ved kirkerne
 - Bogøgårdskatten
 - Saltsyderiet
 - Digerne
 - Stednavne (Storhaven, Stoklund, Langstræde o.s.v.)

- Spørgsmål